

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdlila a JUDr. Brigity Chrástilové v právní věci **žalobce: S. S.**, zastoupen JUDr. Danielou Žihlovou, advokátkou, se sídlem nám. Odboje 299, Dvůr Králové nad Labem, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka Pardubice, ze dne 14. 12. 2004, č. j. 52 Az 37/2004 - 37,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka Pardubice, ze dne 14. 12. 2004, č. j. 52 Az 37/2004 - 37, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadá kasační stížností rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka Pardubice, č. j. 52 Az 37/2004 - 37 ze dne 14. 12. 2004, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 6. 2004, č. j. OAM - 3399/VL - 14 - P11 - R2 - 2001, kterým stěžovateli nebyl udělen azyl.

Stěžovatel ve své kasační stížnosti namítá, že ve městě, kde v zemi svého původu žil, mu vyhrožoval policista, že se mu v průběhu nadcházejících voleb něco může stát. Stěžovatel poukazuje na to, že patřil do hnutí M. f., která organizovala demonstrace, na nichž stěžovatel rozdával letáky proti prezidentovi L. Pokud měl stěžovatel žalovanému uvést jednotlivá data konkrétních událostí a pokud je neuvedl přesně, neznamená to, že jsou jeho vyjádření lživá. Kromě toho stěžovatel napadá závěr krajského soudu, podle něhož se mohl proti perzekuci v zemi svého původu bránit dostupnými prostředky. Z obsahu kasační stížnosti lze tedy dovodit, že stěžovatel nejprve míří na splnění podmínek pro udělení azylu podle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění

pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), byť odkazuje formálně nepřesně na § 13 zákona o azylu. Kromě toho má za to, že by mu měl být udělen i tzv. humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu. Navíc má stěžovatel za to, že žalovaný pochybil, když neučinil opakovaný pohovor poté, kdy bylo zrušeno jeho rozhodnutí o zastavení řízení proto, že se stěžovatel opakovaně nedostavil k pohovoru, neboť bylo třeba opatřit si další pro rozhodnutí důležité podklady. Z těchto důvodů stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Stěžovatel rovněž navrhuje, aby jím podané kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek.

Žalovaný ve svém vyjádření poukazuje v obecné rovině na nesplnění podmínek pro udělení azylu, a to včetně podmínek podle § 13 zákona o azylu, který stěžovatel v kasační stížnosti uvádí. Dále stěžovatel poukazuje na skutečnost, že stěžovatel měl možnost uvést všechny rozhodné skutečnosti již při pohovoru vedeném dne 10. 5. 2001, poté mu nic nebránilo, aby svá vyjádření doplnil a navrhnul doplnění dokazování. Žalovaný navrhuje kasační stížnost zamítnout.

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil pro posouzení této právní věci zejména následující rozhodné skutečnosti: stěžovatel již ve správním řízení argumentoval obdobně jako nyní v kasační stížnosti, poukazoval na své problémy s policií, na problémy ve škole a na souvislost těchto problémů s účastí stěžovatele na demonstracích proti tamnímu režimu. Žalovaný dospěl k závěru, že důvodem stěžovatelovy žádosti o udělení azylu byly „... jeho problémy a obava z potíží za účast na demonstracích ...“ (str. 2 rozhodnutí žalovaného, druhý odstavec zdola), avšak dle žalovaného „... nebyla objasněna ani jediná skutečnost, která by svědčila o tom, že jmenovaný by mohl být pronásledován ...“ (str. 3 rozhodnutí žalovaného, třetí odstavec zdola). Posléze uvedený závěr žalovaný opřel o to, že stěžovatel neupřesnil, o jaké demonstrace se mělo jednat, že stěžovatel uvedl, že se mělo jednat o demonstrace kvůli zmizení opozičního reportéra Z., ten však byl kameramanem ruské televizní společnosti O., a tedy stěžovatelovo vyjádření k jeho příslušnosti k opozičnímu hnutí je nepravdivé. Žalovaný dále svůj závěr opřel o stěžovatelovu neznalost konkrétních dat významných protirežimních akcí a dospěl k závěru, že za této situace je nepravděpodobné, že se skutečně zásadním způsobem angažoval v opozičním hnutí v zemi svého původu. Z obsahu soudního spisu pak Nejvyšší správní soud zjistil, že krajský soud ke stěžovatelově námitce směřující do splnění podmínek pronásledování z politických důvodů vzal za rozhodující skutečnost, že z výpovědi stěžovatele lze učinit jednoznačný závěr, že „...tvrzené příčiny odjezdu ze země stěžovatelova původu ... nesvědčí závěru, že stěžovatel je pronásledován nebo může mít obavu z pronásledování za uplatňování politických práv ...“ a ztotožnil se se závěrem žalovaného, že důvodem pro udělení azylu není samotné uplatnění politických práv a svobod či zastávání určitých politických názorů (zde účast na demonstraci proti prezidentu a proti zmizení kameramana ruské televize, který je dle stěžovatele vnímán v zemi jeho původu jako symbol odporu proti diktatuře), nýbrž skutečnost, že stěžovatel byl za takovou činnost ve své vlasti pronásledován či se důvodně pronásledování obává. Dále krajský soud dospěl k závěru, že skutečnosti uváděné stěžovatelem nelze považovat za pronásledování podle zákona o azylu. Stěžovatel se dle soudu rozhodl opustit zemi svého původu již dříve, ale nebyla mu udělena víza do Norska, Francie, Holandska a Švýcarska, a stěžovatel se tedy rozhodl k nelegálnímu příchodu do České republiky. Krajský soud tedy stěžovatelovu žalobu zamítl.

Stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek krajského soudu vzešel (§ 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s. ř. s.“), a kasační stížnost je tak podána osobou oprávněnou. Kasační stížnost byla podána

včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a je přípustná, neboť z jejího obsahu je zřejmé, že zejména míří na nezákonnost rozsudku krajského soudu spočívající v nesprávném posouzení právní otázky splnění podmínek pro udělení azylu z důvodu obav z pronásledování z důvodů politických (§ 103 odst. 1 písm. a/ s. ř. s.) a dále na vady řízení před žalovaným spočívající v nepředvolání stěžovatele k pohovoru, pro které měl krajský soud jeho rozhodnutí zrušit, avšak neučinil tak (§ 103 odst. 1 písm. b/ s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud hodlal napadený rozsudek v mezích kasační stížnosti a z uplatněných kasačních důvodů přezkoumat, shledal jej však v otázce splnění podmínek pro udělení azylu podáváných z práva hmotného nepřezkoumatelným pro nedostatek skutkových důvodů.

Stěžovatel již ve správním řízení tvrdil, že se obává problémů, které by souvisely s jeho účastí na protirežimních demonstracích. To potvrdil i žalovaný, který zřetelně dospěl k závěru, že skutečně byla důvodem stěžovatelovy žádosti o udělení azylu obava z potíží, které souvisely s jeho účastí na demonstracích. Dle žalovaného tedy stěžovatel podal žádost z důvodu obavy z pronásledování, avšak nic nenasvědčovalo tomu, že by stěžovatel skutečně z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu (tu konkrétně podle písmena 1/ tohoto ustanovení) mohl být pronásledován, jak je podáváno z jeho vyjádření ve třetím odstavci zdola na str. 3 rozhodnutí. Pokud totiž žalovaný jednoznačně poukázal na to, že stěžovatel neupřesnil, o jaké demonstrace se mělo jednat, pak nyní nelze dospět k jinému závěru, než že měl žalovaný za to, že stěžovatel nijak politicky aktivním ve skutečnosti nebyl. Tomu nasvědčuje i úvaha žalovaného, podle níž kdyby politicky aktivním byl, pak by znal konkrétní data organizovaných významných protirežimních akcí v zemi svého původu. Krajský soud se však v odůvodnění svého rozhodnutí údajně ztotožnil se závěrem žalovaného, podle něhož důvodem pro udělení azylu není samotné uplatnění politických práv a svobod či zastávání určitých politických názorů, nýbrž skutečnost, že stěžovatel byl za takovou činnost ve své vlasti pronásledován či se důvodně pronásledování obává. Krajský soud tak svůj závěr o zamítnutí žaloby významně opřel o údajně totožný náhled na stěžovatelovu situaci, který lze dle Nejvyššího správního soudu vyložit jediné tak, že účast na demonstraci proti prezidentu a proti zmizení kameramana ruské televize, který je dle stěžovatele vnímán v zemi jeho původu jako symbol odporu proti diktatuře, sám pro splnění podmínek pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu nepostačuje. Takový náhled na stěžovatelovu situaci však není náhledem žalovaného. Ten totiž, jak shora uvedeno, dovodil, že stěžovatel se žádných významných politických protirežimních akcí neúčastnil, a tedy nemohl být za ně pronásledován, resp. nepřichází v úvahu obava z takového pronásledování. Nejvyšší správní soud tedy z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu dovozuje zřetelný skutkový rozpor mezi závěrem krajského soudu a závěrem žalovaného, jenž není krajským soudem ani odstraňován, ani vysvětlován. Skutkový závěr, o který opřel žalovaný neudělení azylu, lze stručně shrnout tak, že stěžovatel sice podal svoji žádost o udělení azylu z obav z problémů, které by souvisely s jeho účastí na protirežimních demonstracích, avšak politicky aktivním takovým způsobem, jak ve správním řízení uváděl, ve skutečnosti nebyl. Skutkový závěr krajského soudu, o který bylo opřeno zamítnutí stěžovatelovy žaloby, sice nijak nezpochybnil skutečnost žalovaným uváděnou, a sice že stěžovatel sice podal svoji žádost o udělení azylu z obav z problémů, které by souvisely s jeho účastí na protirežimních demonstracích, byl však vystaven na skutkovém zjištění kontradiktorním ke zjištěním žalovaného, které politickou aktivitu stěžovatele naopak nevylučuje a zřejmě ji i připouští, neboť jen tehdy má smyslu jeho závěr o tom, že důvodem pro udělení azylu není samotné uplatnění politických práv a svobod či zastávání určitých politických názorů, ale až skutečnost, že stěžovatel byl za takovou činnost ve své vlasti pronásledován či se důvodně pronásledování obává.

Ze shora uvedeného tedy vyplývá, že není zřejmé, jaká podmínka nebyla v případě stěžovatele splněna a proč mu tedy azyl nebyl udělen. S ohledem na závěr žalovaného, který krajský soud nijak nezpochybnil, a sice že stěžovatel v průběhu správního řízení skutečně poukazoval na svoji obavu z pronásledování z důvodů svých politických protirežimních aktivit v zemi svého původu, jde o rozpor ve východiscích pro další úvahy o neudělení azylu zásadního významu, který není nijak odstraněn ani dalšími dílčími závěry krajského soudu. Pokud totiž krajský soud uvádí, že dospěl k závěru, že skutečnosti uváděné stěžovatelem nelze považovat za pronásledování podle zákona o azylu, přitom tento svůj závěr staví do souvislosti se zjištěním, že stěžovatel se rozhodl opustit zemi svého původu již dříve, ale nebyla mu udělena víza do Norska, Francie, Holandska a Švýcarska, a stěžovatel se tedy rozhodl k nelegálnímu příchodu do České republiky, pak není zřejmé, proč tak právě v tomto směru argumentačně činí. Sama skutečnost, že se stěžovatel rozhodl opustit zemi svého původu již dříve, stejně jako sama skutečnost, že mu nebyla dříve udělena víza do jiných států, a konečně ani sama skutečnost, že se rozhodl k nelegálnímu příchodu do České republiky, ničeho nevypovídají o tom, zda byl stěžovatel v zemi svého původu politicky aktivní, ani o tom, zda mohl mít obavy z pronásledování z politických důvodů. V tomto kontextu se navíc nejvíce jeví být jakkoli srozumitelnou úvaha krajského soudu uvedená na str. 4 rozsudku, podle níž stěžovatel nevyčerpal všechny dostupné prostředky právní ochrany.

Zamítl-li krajský soud stěžovatelovu žalobu, pak musí být jeho rozhodnutím postaveno najisto, z jakých důvodů tak učinil. Tyto důvody se přitom musí opírat o skutková zjištění, jež mají oporu v souhrnu žalovaným i soudem provedených důkazů. Je-li závěr krajského soudu opřen o formálně tvrzený souhlas s předchozím závěrem žalovaného, který však žalovaný ve skutečnosti neučinil (v tomto případě, že důvodem pro udělení azylu není samotné uplatnění politických práv a svobod či zastávání určitých politických názorů, nýbrž skutečnost, že stěžovatel byl za takovou činnost ve své vlasti pronásledován či se důvodně pronásledování obává), a neshledá-li nadto závěru krajského soudu žádná jiná skutková zjištění, jež by byla zřetelně podána z jeho rozhodnutí, není takové rozhodnutí ani při nejmírnějších požadavcích na jeho správnost a úplnost založeno na dostatečném důvodu skutkových. V takovém případě jde o rozhodnutí nepřezkoumatelné, z něhož může implicitně nejvýše vyplývat, že je fakticky jedno, z jakých důvodů nebyl stěžovateli udělen azyl. To by však byl závěr z hlediska dodržení samotných zásad fair procesu zcela nepřipustný.

Ze shora uvedeného důvodu Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí krajského soudu pro jeho nepřezkoumatelnost způsobenou nedostatkem skutkových důvodů zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení, a to aniž by se zabýval jednotlivými kasačními důvody. Podle § 109 odst. 3 s. ř. s. tak Nejvyšší správní soud učinil nad jejich rámcem.

Krajský soud v dalším řízení bude muset nejprve postavit najisto, jaká skutková zjištění jsou základem jeho dalších úvah. Argumentoval-li stěžovatel svými obavami z pronásledování pro svoji politickou aktivitu, pak krajský soud v dalším řízení nejprve posoudí, zda stěžovatel byl skutečně politicky aktivním či nikoli, resp. zda takový závěr lze učinit na základě dokazování, jak je žalovaný provedl. Pokud skutková zjištění žalovaného shledá dostatečnými, krajský soud posoudí a řádně a srozumitelně zdůvodní, zda jsou reálné stěžovatelovy obavy z pronásledování či nikoli. Neshledá-li tuto podmínku splněnou, zřetelně svoje úvahy podá stěžovateli, shledá-li ji naopak splněnou, nutně se bude zabývat otázkou, zda stěžovatel má možnost se bez své újmy obrátit na příslušné orgány v zemi svého původu či nikoli. Jen tak může být při dodržení zásad fair procesu řádně posouzena otázka zákonnosti a věcné správnosti závěru žalovaného, jenž byl stěžovatelem napaden v žalobě.

Právním názorem, který Nejvyšší správní soud v tomto rozsudku vyslovil, je krajský soud podle § 110 odst. 3 s. ř. s. vázán.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodne podle § 110 odst. 2 s. ř. s. krajský soud ve svém novém rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. listopadu 2005

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu